

ล่อยกระทงรักษ์สิ่งแวดล้อม

ส่วนแหล่งน้ำจืด

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ จากรายงานขององค์กรอนุรักษ์ท้องทะเล (Ocean Conservancy) ระบุว่าหลายประเทศในอาเซียนทิ้งขยะพลาสติกลงทะเลมากสุดในโลก โดยขยะพลาสติกกว่า 8 ล้านตันมาจาก สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และไทย หากยังไม่มีการแก้ไขจะทำให้ขยะเพิ่มขึ้นอย่างเท่าตัว และอาจส่งผลกระทบต่อสัตว์ทะเลเสี่ยงสูญพันธุ์มากขึ้น โดยเฉพาะขยะพลาสติกและโฟม สร้างปัญหาสำคัญเพราะกว่าจะย่อยสลายใช้เวลานาน โฟมจะใช้เวลากว่า 500 ปี และปัจจุบันประเทศไทยยังมีปัญหาขยะในแหล่งท่องเที่ยวทั้งบนบกและในทะเล หากมีปริมาณขยะจากกระทงไหลลงสู่ทะเลจะส่งผลกระทบต่อปริมาณขยะที่สะสมอยู่ในทะเลให้มีจำนวนมากยิ่งขึ้น

ในอดีตประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง จะมีวิถีชีวิตพึ่งพาและผูกพันกับสายน้ำเป็นอย่างมาก โดยได้ใช้น้ำในแม่น้ำลำคลองในการอุปโภคและบริโภค ใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมา จึงเห็นความสำคัญและช่วยกันดูแลรักษาแม่น้ำลำคลอง แตกต่างจากวิถีชีวิตของสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การใช้เส้นทางสัญจรทางน้ำลดน้อยลง โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองไม่ได้ผูกพันกับการใช้แหล่งน้ำ แม่น้ำลำคลองจึงกลายเป็นแหล่งรองรับน้ำเสีย ขยะ และสิ่งปฏิกูล มีสภาพตื้นเขินและเต็มไปด้วยวัชพืช ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เห็นได้จากสถานการณ์คุณภาพน้ำในปัจจุบันที่พบว่า แม่น้ำลำคลองมีคุณภาพน้ำต่ำกว่ามาตรฐานอยู่มาก โดยเฉพาะตอนล่างของแม่น้ำ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ช่วงที่ผ่านจังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ แม่น้ำท่าจีนตอนล่างในช่วงนครปฐมและสมุทรสาคร เป็นต้น

ดังนั้นในโอกาสเทศกาลล่อยกระทงซึ่งประชาชนมีการล่อยกระทงเพื่อบูชาและแสดงความสำนึกในพระคุณของพระแม่คงคา หรือสายน้ำและขอขมาที่ได้ทิ้งน้ำเสีย ขยะ และสิ่งปฏิกูลลงน้ำ และเพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมและรักษาสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ ขอเชิญชวนประชาชนล่อยกระทงรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องช่วยกันรณรงค์ให้ประชาชนเลือกใช้วัสดุในการทำกระทงที่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ และง่ายต่อการจัดเก็บขึ้นมาเพื่อนำไปกำจัด เช่น กระทงกาบกล้วย กระทงกะลามะพร้าว กระทงดอกบัว กระทงเทียนไข กระทงน้ำแข็ง และกระทงใบตอง เป็นต้น และควรหลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติก เพราะใช้เวลานานในการย่อยสลายและเป็นอันตรายกับสัตว์น้ำ ส่วนกระทงจากขนมปังหากอยู่ในแหล่งน้ำปิด ได้แก่ สระน้ำในวัด หนองน้ำหรือแม่น้ำลำคลอง แม้สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ แต่หากมีปริมาณมากในแหล่งน้ำก็เป็นสาเหตุทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย เนื่องจากขนมปังมีส่วนประกอบที่เป็นสารอินทรีย์ คือ คาร์โบไฮเดรต และไขมัน จะทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียมากยิ่งขึ้น ในส่วนของการจัดงานเทศกาลตามสถานที่ต่างๆ ควรรณรงค์ให้ร้านค้าลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น ถุงพลาสติกหูหิ้วหรือ "ถุงก๊อบแก๊บ" แก้วพลาสติก หลอดพลาสติก กล่องโฟม เป็นต้น โดยเปลี่ยนมาใช้วัสดุธรรมชาติหรือบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนผู้ไปร่วมกิจกรรมงานล่อยกระทงควรพกถุงผ้า แก้วน้ำส่วนตัว กล่องบรรจุอาหาร ไปด้วย เพื่อไม่ปล่อยให้เทศกาลล่อยกระทงกลายเป็นเทศกาลของขยะที่เป็นภาระที่ต้องจัดการกับขยะจำนวนมาก

แนวทางการลดผลกระทบรักษาสีสิ่งแวดล้อม

เพื่อลดปัญหามลพิษที่จะเกิดขึ้นกับแหล่งน้ำ โดยที่ยังสามารถสนุกสนานไปกับเทศกาลประจำปี มีแนวทางการลดผลกระทบรักษาสีสิ่งแวดล้อม เช่น

1.. ใช้กระทงที่ทำจากวัสดุย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ แม้จะเกิดขยะก็จริง แต่ก็ใช้เวลาย่อยสลายที่สั้นกว่าและไม่ปลดปล่อยสารเคมีออกมาระหว่างกระบวนการย่อยสลายดังเช่น พลาสติก หรือโฟม

2.. เลือกลดกระทงในสระน้ำปิด หรือสระส่วนตัว เช่น สระในมหาวิทยาลัย สระน้ำในวัด สระของโรงแรม เป็นต้น เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บขยะ และลดปริมาณขยะที่จะไปหมักหมมเน่าเสียในแม่น้ำลำคลอง

3.. พึงระวังการใช้กระทงจากขนมปังหากอยู่ในแหล่งน้ำหรือสระน้ำปิด แม้สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ แต่หากมีปริมาณมากในแหล่งน้ำก็เป็นสาเหตุทำให้เกิดน้ำเน่าเสียได้

4.. หากไปร่วมงานเป็นคู่ เป็นครอบครัวหรือเป็นกลุ่ม ใช้กระทงใบเดียวร่วมกัน แทนที่จะลดกระทงคนละใบ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะไปได้มาก

5. ลดการรับหรือใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งขณะร่วมงานเทศกาล ไม่ว่าจะเป็นถุงพลาสติกหูหิ้ว แก้วพลาสติก หลอดพลาสติก กล่องโฟม ขยะเหล่านี้เมื่อจบงานมีปริมาณขยะไม่น้อยไปกว่ากระทง

สำหรับสถิติการจัดเก็บกระทงในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปี 2561 จัดเก็บกระทงได้จำนวนทั้งสิ้น 841,327 ใบ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 29,382 ใบ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.62 โดยพบว่าเป็นกระทงที่ทำจากวัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลายได้จำนวน 796,444 ใบ คิดเป็นร้อยละ 94.7 เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 1.1 และพบว่าเป็นกระทงที่ทำจากโฟมจำนวน 44,883 ใบ คิดเป็นร้อยละ 5.3 ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 1.1 ประชาชนหันมาใช้วัสดุธรรมชาติมากขึ้น และใช้กระทงโฟมน้อยลง ซึ่งให้เห็นว่าประชาชนและผู้ค้ากระทงได้ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้การเลือกใช้กระทงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแล้ว เราควรตั้งใจและร่วมกันช่วยกันดูแลพัฒนาแม่น้ำ ลำคลอง โดยการไม่ทิ้งขยะ ของเสียและสิ่งปฏิกูลลงสู่แหล่งน้ำ และช่วยกันทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางมากขึ้น เพื่อลดปริมาณขยะลงสู่ทะเล

